

Akwụkwọ Joel na Ụka Seventh-day Adventist nke Laodisia — Nọmba Iri Anọ na Atọ

Jeff Pippenger
2026-02-09

Nọmba Iri Anọ na Atọ

Ihe nnochianya nke ndị nchụàjà mmadụ iri asatọ ejikoro na Onye Isi Nchụàjà nke Chukwu bụ onuogu “81,” ebe anyị huru Nro Miller n’ime akwụkwọ *Early Writings*. N’ime Mkpughe “81” anyị na-ahụ na mgbe e wepuru akara ikpeazu nke ikpeazu, e nwere juu n’eluigwe ruo okara awa. Habakkuk 2:20 na-ekwu na uwa nile kwesiri ino juu mgbe Onyenwe anyi no n’ulo nsọ Ya di nsọ.

Mgbe O meghere akara nke asaa, e wee nwee nkiti n’eluigwe ihe di ka okara awa. Mkpughe 8:1.

Iwepu nke akara nke asaa na-eme n’ime ubochi iri ato ahụ, n’ihi na o bu akara ikpeazu. N’ubochi Disemba 31, 2023, okpukpu Ezikiel malitere usoro mbilite n’onwu. Kraist wee malite izi ihe ruo ubochi iri ano. Ubochi ahụ kara akara njedebe nke ubochi 1,260 kemgbe mmechuihu nke Julai 18, 2020, ma Jon na-agwa anyi n’Mkpughe isi nke iri na otu na anyi ga-atuo ulo nsọ ahụ, ma hapu ogige di n’ezi. Ogige di n’ezi ahụ na-agwu na njedebe nke ichusasị ahụ, n’ihi na Jon na-agwa anyi na e nyere ndi mba ozo, bu ndi bu ogige di n’ezi ahụ, ubochi 1,260. Mgbe a na-atuo ihe, a ga-ahapu akuko ihe mere eme ahụ n’azu.

Mgbe Miller tetara wee hu nwoke ahụ ji ahija na-azacha unyi, ulo ahụ togbo chakoo, ma ka o na-ebuli olu ya elu, Miller ka no n’ozara. Site n’akuko banyere mbilite n’onwu ruo n’oge di ntakiri tupu iwu Uka banyere Sonde, Kraist na-ewuli ulo nsọ nke nari puku mmadu otu nari na iri ano na ano, dika O mere n’ime afo iri ano na isii site n’afọ 1798 ruo n’afọ 1844.

Mgbe O malitere izi ihe, O na-arụ oru n’ulo nsọ Ya, karisia n’ime ubochi iri ato ahụ. Ndi mmuo ozi na-agbakwa nkiti nkeji iri ato n’oge ahụ, mgbe O na-akuziri ndi nchụàjà Ya nke ndi nkwusa Millerite nari ato, ma o bu ndi agha Ya nke Gideon nari ato, ma o bu mgbe O na-ebiputa chaati 1843 nari ato ahụ; O na-emekwa ihe ndi a niile n’ime ubochi iri ato ahụ site na njedebe nke achicha na-ekoghị eko ruo n’ozi nke opi ndi ahụ. O na-aza ala nke ime ulo Miller, ma ebe o bu na o bu ala Ya, ya mere ime ulo Miller bu ulo nsọ Ya. O na-emecha oru nke ihichapu ma o bu mmehie ndi ahụ ma o bu aha ndi nke a kporo dika ndi a hoputara ka ha buru n’etiti otu nari puku na iri ano na ano.

Ozi opi nke na-abia ubochi ise tupu nrigo elu na ubochi iri tupu ikpe bu ule nke na-ekpughe ezi onodu ihe. Ihe na-eme n’ime nkeji iri ato ahụ nke eluigwe dara juu, ma o bu n’ime ubochi iri ato nke Kraist ji akuziri ndi nchụàjà, emeputalari otu mmadu abuo mgbe a na-akpochie akara ahụ n’ime nzokwu ato nke opi, nrigo elu, na ikpe. O di mfe ihu ya.

O buru na i rutere n’oke a ga-esi n’aka gi kpo ozi nke opi, ma ju ikpo ozi ahụ—i dara.

Nzọkwụ atọ nke “opi, nriogo na ikpe” bụ otu ihe iriba ama n’uzọ n’ime nzọkwụ atọ, dika n’mbido akukọ ihe mere eme ebe e jiri “onwu, olili na mbilite n’onwu” nochie otu ihe iriba ama n’uzọ. Nnwale nzọkwụ atọ ahụ n’ogwugwu bụ nnwale ikpeazu nke na-ebute, ubochi ise tupu ya, iwu ubochi aka Pentikost.

Ubochi ise mgbe mbilite n’onwu gasiri, njedebe ememme achicha na-ekoghi eko rutere, nzuko nso ahụ wee buru ule mbu na nke ntala nke afọ 2024. I ga-eri Achicha nke Eluigwe ma o bu achicha nke echiche mmadu? Ule ahụ bjarutere n’afọ 2024, e mewokwa ka e gosiputa ya tupu oge ahụ site na nnupuisi ntala nke Adam na Iv, Nimrod, Eron, Jeroboam, Kora na ndi nnupuisi ya, ndi Protestant nke akukọ ihe mere eme Millerite, nnupuisi alfa nke John Harvey Kellogg, nnupuisi nke 1888, nakwa n’ezie nnupuisi nke 9/11. Nnupuisi ntala nke Ken, na-egosi okwu banyere ekworo megide nwanne gi nwoke, n’uzọ niile nke ahiri nnupuisi ntala.

Ihe atụ nile nke nnupuisi nke ntala bu nnupuisi megide Chineke, ma ufodu n’ime ha; dika ndi nnupuisi nke 1888, na ndi nnupuisi Kora, gunyere eziokwu ahụ na onye ozi a horo bu akuku nke ule ahụ. Iju njirimara Miller kwuru na o bu Rom na-eme ka ohu ahụ guzosie ike na Daniel 11:14, bu iju ma ozi ahụ ma onye ozi ahụ. Ule ahụ bu nke ntala, n’ihi na o bughị naani Nna Miller kporo ndi ohi nke amaokwu nke iri na anọ Rom, kama kwa nwa Miller.

Ubochi ise mgbe mbilite n’onwu nke Disemba 31, 2023 gasiri, Onye ahụ bira n’azu Jon wegahaara ozi nkuzi nkwa nke Miller. Ruo ubochi iri atọ, a ga-enye ndi na-eke ofufe n’ulo nso ntuziaka puru iche “ihu na ihu” site n’aka Kraist. Nkwadebe ahụ bu iji kwadebe ndi nchaja iri asato, ka ha kposaa ozi ido aka na nti nke oriri opi ike.

Nkwadebe nke ubochi iri atọ ahụ nwere ule mbu di ka ntala na mbido, na ule nke abuo nke ulo nso na njedebe. A na-emecha ule nke abuo nke ulo nso tupu a kpo opi ndi ahụ, ya mere, a na-anochi anya nkwa a n’ime nro Miller mgbe Kraist tbara ola ndi ahụ n’ime igbe ahụ. O bu mgbe O mechara nke a ka O kporo Miller oku ka o “bia hu.” O bu site na ido aka na nti nke opi, ruo n’irigo elu gaa n’ikpe, ka a na-ebuli okolo ahụ elu tupu iwu Sunday. Ola ndi ahụ niile no n’ulo nso tupu a kpo Miller ka o “bia hu,” o bukwa mgbe a na-ebuli ndi ama abuo ahụ elu n’igwe ojii ka ndi iro ha na-ahu ha.

Amuma ha banyere mwakpo sitere n’aka Islam nke dara na 2020, ka a ga-ekwughachi ozo mgbe emezichara ya, dika o siri buru n’ihe gbasara Ezi Mkpu Etiti Abali nke Snow. Miller nwere nghota o kporo Mkpu Etiti Abali, ma Samuel Snow doziri ozi Mkpu Etiti Abali nke Miller, ma n’ihi nke a, a na-akpo ozi Mkpu Etiti Abali nke Snow “ezi” ozi Mkpu Etiti Abali n’akukọ ihe mere eme nke ndi Millerite. Ozi nke Mkpu Etiti Abali bu ozi e doziri, ma nke enyere ike site n’imezighari ahụ.

“Ndi ahụ e mere ka olileanya ha daa huru n’Akwukwo Nso na ha no n’oge ichere ahụ, nakwa na ha ga-eji ndidi chere mmezu nke ohu ahụ. Otu iheama ahụ nke duru ha ile anya maka Onyenwe ha n’afọ 1843, duru ha kwa itu anya Ya n’afọ 1844.” Early Writings, 247.

Ihe omume a mere na njedebe nke oge 1840 ruo 1844, o mekwara na mmalite ya. Josiah Litch buru amuma mmezu nke Alakuba n’afọ 1840. O tinyere amuma ya n’akwukwo ndeko oha n’afọ 1838, ma mesia mezie ya ubochi iri tupu Ogost 11, 1840. Mmezu nke amuma a meziri emezi nyere ozi

mmụọ ozi mbụ ike. Ozi nke abụọ nwetara ike site n'ozu e meziri emezi nke Mkpụ Etiti Abalị. Ndi àmà abụọ sitere n'otu akụkọ ihe mere eme, nke bụ alfa àmà na omega àmà. Ha abụọ ọnu na-akọwapụta inye ozi ike nke dabere na mmezi nke ozi gara aga.

Alfa ahụ na-akọwa amụma banyere Islam, omega ahụ kwa na-akọwa amụma banyere ọnu ụzọ e mechiri emechi. Ahiri n'elu ahiri, Islam n'afọ 1840 na ọnu ụzọ e mechiri emechi n'afọ 1844, na-akọwa Islam na ọnu ụzọ e mechiri emechi dika ozi nke Mkpụ Etiti Abalị. Ná mmalite nke ozi ahụ, a tohapuru Islam, dika o di n'mbata mmeri nke Kraịst. N'ebe ahụ ka e mechiri ọnu ụzọ ahụ n'ihu ndi amaghị nwoke iri ahụ, dika a na-emechi ọnu ụzọ ahụ n'elu ikpe ulọ Chineke. N'ogwugwu nke ozi ahụ, Islam na-akukwa ọzọ dika a na-emechi ọnu ụzọ ahụ n'elu United States.

O di mkpa ihu na ahiri nke Levitikos iri abụọ na atọ weputara na-akọwaputa nzokwu atọ nke Ngabiga ná mmalite na nzokwu atọ nke ndi nchujà ná njedebe. A na-ebuli ndi nchujà elu di ka àjà n'iwu ubochi Sonde, ma a na-eme ka ha di ocha tupu ihe omume ahụ. Mgbe a na-ebuli ha elu, ha bu okoloto, ma mgbe e buliri Kraịst elu n'nzokwu atọ ahụ ná mmalite nke ahiri ahụ, O dotara uwa nile n'ebe O no. Ibulite elu nke otu narị puku iri anọ na anọ bu njedebe nke ahiri ahụ nke malitere site n'ibulite Kraịst elu. N'ihe gbasara ma mmalite ma njedebe, a na-akọwaputa otu ihe iriba ama nke ụzọ nwere nzokwu atọ.

Nzokwu atọ ná mmalite nke ubochi ise na-eso, na nzokwu atọ ná ngwucha nke ubochi ise na-eso. Site n'ebe ahụ gaa n'ihu, akukọ ahụ gbasara oké igwè mmadu, n'ihu na e guzobewo okachujà ahụ dika okoloto nke otu narị puku iri anọ na anọ. Ubochi asaa nke Uloikwu bu oge nke ndi mba ọzọ. O buru na anyi ewepu oge nke ndi mba ọzọ nke na-amalite n'iwu ubochi Uka, ma wepukwa ubochi atọ na okara nke kwusiri n'afọ 2023, anyi ga-enwe ulọ nsọ nke otu narị puku iri anọ na anọ ka e gosiri ya n'ime ubochi iri ise nke oge Pentikost, site na December 31, 2023 ruo n'iwu ubochi Uka nke na-abia n'oge na-adighi anya.

Ubochi ise site na mbilite n'onwu maka ndi na-amaghị nwoke, ubochi iri atọ na-eso ya maka ndi nchujà. E mesia, ubochi ise nke ozi opi sitere n'aka ndi na-amaghị nwoke, na-ejedebe n'irigo ha elu mgbe ubochi iri anọ ahụ zuru, nke na-esochi ya bu ubochi ise ruo n'ikpe, nke na-esochi ya kwa bu ubochi ise ruo n'iwu Uka. Di ka akara nke ndi na-amaghị nwoke, onugugu "5" na-egosiputa nzokwu nke puku mmadu narị otu na iri anọ na anọ, ndi bu ndi na-amaghị nwoke, bukwa ndi nchujà.

N'ime ubochi iri atọ nke izi ozizi ahụ, a na-ewepu akara ikpezụ, nke bu nke asaa, o bukwa n'oge ahụ ka Miller huru ka a na-eweghachi ọla ndi ahụ. "Bia hu" bu ihe nnochianya e debere n'elu akara anọ mbu ahụ, ya mere mgbe e meghere akara nke asaa, a gwara Miller ka o "bia hu," ma ndi mmuọ ozi no n'eluigwe nile no naani na-ekiri n'igbachi nkiti. Nro Miller na-akọwaputa ikpuchido ọla ndi ahụ, ndi bu otu narị puku na iri anọ na anọ, n'otu oge ahukwa na-akọwaputa ọla ndi ahụ nke bu ozi nke Mkpụ Etiti Abalị. Ozi ahụ na-ebuga ike ahụ nye umu agboghọ na-amaghị nwoke nke na-emezu ikpuchido ahụ, nwoke na-asachapu unyi ahụ kwa na-akọwaputa Onye ahụ nke na-achikwa ma ndi ozi ahụ ma ozi ahụ.

Afọ 2024 na-anochi anya ule ntoala, ma ugbu a n'afọ 2026 ule ulọ nsọ eruola. Anyi no ugbu a n'ime oge ubochi iri atọ ahụ ebe Kraịst na-akuzi ihe, ma ighara imata eziokwu a bu onwu.

Imata ozi ahụ na onye ozi ahụ bụ otu akụkụ nke ule ntọala nke Rome na-anọchi anya ya n'ikwado ọhụụ ahụ, ma burukwa otu akụkụ nke akụkọ Elaija na Ehab.

N'afọ nke iri atọ na asatọ nke Eza, eze Juda, ka Ehab, nwa Omri, malitere ibụ eze n'Izrel; Ehab, nwa Omri, wee buru eze n'Izrel, n'Sameria, afọ iri abuo na abuo. Ehab, nwa Omri, mekwara ihe ojuo n'anya Onyenweanyi karịa ndi niile bu ya uzọ. O wee ruo na, di ka a ga-asị na o bu ihe ntakiri nye ya ije n'ime mmehie Jeroboam, nwa Nebat, na o luru Jezebel, ada Etbaal, eze ndi Zaidon, wee jee fee Beal, kpookwara ya isiala. O wukwara ebe ichuajà nye Beal n'ulo Beal, nke o wuru na Sameria. Ehab mekwara Ashera; Ehab mekwara karịa ndi eze Izrel niile bu ya uzọ n'ikpasu Onyenweanyi, Chineke Izrel, iwe. N'ubochi ya ka Haiel onye Betel wuru Jeriko: o tosara ntọala ya site n'onwu Ebiram, okpara ya, ma guzobekwa onu uzọ ama ya site n'onwu Segub, nwa ya nke ikpeazu, dika okwu Onyenweanyi siri di, nke o kwuru site n'onu Joshua nwa Nun. Elaija, onye Tishbe, onye bu otu n'ime ndi bi na Gilead, siri Ehab, Di ka Onyenweanyi, Chineke Izrel, di ndu, onye m na-eguzo n'ihu ya, igirigi agaghi adi maobu mmiri ozuzo agaghi ezo n'afọ ndi a, ma e wezuga dika okwu m si di. 1 Ndi Eze 16:29–17:1.

Onuogugu ndi metutara Ehab na-agbakwunye n'odinaya nke amaokwu a. "Iri atọ na asatọ" na-anochi anya "ibili elu." E nyere Izrel iwu ka ha "bilie elu" banye n'Ala Nkwa n'afọ nke iri atọ na asatọ.

Ugbu a bilie, ka m kwuru, gafee iyi Zereda. Anyi wee gafee iyi Zereda. Oge ahụ anyi ji si na Kadashbania puta ruo mgbe anyi gafere iyi Zereda, bu afọ iri atọ na asatọ; ruo mgbe ogbo niile nke ndi ikom agha lara n'iyi site n'etiti ogige ahụ, dika Onyenweanyi nuru ha iyi. Deuteronomi 2:13, 14.

Jizos gworo nwoke ahụ dara nkwaru, onye di afọ iri atọ na asatọ, mgbe O gwara ya ka o "bilie."

Ma otu nwoke no n'ebe ahụ, onye oria ya di afọ iri atọ na asatọ. Mgbe Jizos huru ya ka o dina, ma mara na o nowori ogologo oge n'onodu ahụ, O siri ya, I choro ka e mee ka i di ike? Nwoke ahụ na-enweghi ike zara Ya, Si, Onyenwe m, enweghi m onye ga-etinye m n'ime odo mmiri mgbe a kpasuru mmiri ahụ; ma ka m na-abia, onye ozọ na-arida n'ihu m. Jizos siri ya, Bilie, buru ihe ndina gi, ma jee ije. Ozugbo ahụ, e mere nwoke ahụ ka o di ike, o buru ihe ndina ya, ma jee ije: ma ubochi ahụ bu ubochi izu ike. Jon 5:5–9.

Josaya Litch mere amuma n'afọ 1838, nke o haziri nke oma karia n'afọ 1840. Afọ nke iri atọ na asatọ ahụ Mozis kporo aha na Deuteronomi, bukwa afọ nke iri anọ. Usoro nzokwu abuo nke Josaya Litch gara, ha n'otu na mmaliteghachi nzokwu abuo nke onye ya na ya nwere otu aha, eze Josaya. Onuogu 38 na 40 n'ihe banyere ibe ha, na-anochi anya ibili elu, nke bu ihe na-eme ndi ama abuo ahụ mgbe e weliri ha elu banye n'igwe ojii.

N'aka Litch, e mezuru ibuli elu ahụ site n'ozu Alakuba nke ahuhu nke abuo. Ibuli elu ahụ nke nrigogo Kraist na-akowaputa, na-abia mgbe ozi opi nke Alakuba gasiri. A kporu nzokwu abuo mbu ahụ nke akara uzọ nke opi, nrigogo, na ikpe site n'aka Litch, onye e ji nzokwu abuo ya mee udi nke mmulite na ndozighari nzokwu abuo nke eze Josaya. N'ime Deuteronomy, iwu ahụ bu ka ha bilie gaa n'Ala Nkwa ahụ, ma ibuli okoloto ahụ elu n'iwu Uka bu otu nkwa ahụ kpomkwem.

Ehab chiri na afọ iri abụọ na abụọ, ya mere ọ na-achị n'oge ahụ mgbe ejikotakwara Chi na mmadu, nke bu oge ubochi iri ato nke na-ebute ozi opi. Ehab bu Trump, onye ga-alu Jezebel n'oge na-adighi anya nke ukwu. N'oge Trump, ọ bu naani Ilaija nwere ozi nke mmiri ozuzo. Eziokwu a bu ihe ntoala, n'ihi na mmeghari nke nari puku iri anọ na anọ ahụ bu mmeghari nke usoro nke ahiri n'elu ahiri; usoro ahụ kwa dabere n'ezikwu ntoala ahụ bu na mmeghari ndozighari nke nari puku iri anọ na anọ ahụ ka e gosiputawori n'udi n'ime mmeghari ndozighari ọ bula nke akuko ihe mere eme di nsọ. N'ime mmeghari ndi ahụ niile, ndi ndu bu akuku nke usoro nnwale ahụ. Oge ọ bula.

Ehab bu eze nke asaa site n'aka Jeroboam, anyi egosikwala ugboro ugboro otu Ehab si buru steeti n'oge nsogbu iwu Sode. Anyi egosila otu aka Laodisia nke Seventh-day Adventist siri wughachi Jeriko n'afọ 1863, nke riri ndi White nwa ha nwoke nke mbu na nke ikpezu, ma burukwa ihe nnochianya nke Jeriko n'oge iwu Sode. Afọ 1863 bu ihe nnochianya nke iwu Sode.

Akuku Akwukwo Nso a juputara n'ihe nnochianya nke na-egosi oge ahụ dika oge a na-eme akara-nsoyuru nke otu nari puku na iri anọ na anọ, ma n'ime oge ahụ, iju nghota Miller banyere eziokwu e debere n'elu tebu Habakuk nke 1843 bu nnupuisi ntoala; nke a na-agunyekwa ileghara onyeozu Chineke hoputara anya n'okpuru otu ihe ngopy ahụ nke ndi nnupuisi Kora na ndi nnupuisi nke 1888 ji, ndi kwuru na nzuko ahụ dum di nsọ.

Anyi no ugbo a n'ule nke ulo nsọ mgbe e meghere windo nke eluigwe yana onu uzọ nke oge nlekota nzoputa. Onu uzọ nke oge nlekota nzoputa ahụ na-akara mgbanwe maka ndi nchujà site na Laodicea ruo n'aka ndi nchujà nke Filadelfia. O na-akara nkewa nke ọla di oké onu adigboroja na nke eziokwu nke nro Miller. Windo ndi ahụ na-egosi obubu onu ma ọ bu ngozi. Malakai ato na-etinye ule ahụ n'elu iloghachi. Nro Miller na-emesi mweghachi nke ma okwa nchujà ma ozi ahụ ike. Mkpughe iri na itoolu na-egosi ndi agha nke Onyenwe anyi a na-ebuli elu mgbe e mezuru amuma nke ozi opi nke Islam.

Ule nke na-ebute ule litmus nke ozi opi bu ule nke abuo, ọ bukwa ule nke ulo nsọ. Nro Miller na-emeputa igbako ugboro abuo, nke a na-ejikota mgbe niile na ule nke abuo, n'ihi na nro Miller na-eji nkume di oké onu ahia nochite anya ma ozi ahụ ma ndi ozi ahụ. Ule nke ulo nsọ gunyere itinye n'oru usoro line upon line nke mmiri ozuzo ikpezu. O na-achọ ka ndi nchujà hu ulo nsọ ahụ n'ime ahiri amuma di iche iche ka e wee mee ka ozi ndi ahụ kwekọ. Akpa ozu ka ukwu nke nwoke ahụ na-eji ahija ehicha unyi bu ulo nsọ nke otu nari puku na iri anọ na anọ, na ulo nkwaoba ihe Malakai bukwa otu ihe ahụ. Obi nke ihe ndozi ulo nsọ ahụ bu Igbe Ogbugba Ndu ahụ, nke cherubim ndi na-ekpuchi ya na-ele anya n'ebe ọ di mgbe niile, si otu a na-ekwusi ike ebe nlebara anya nke ndi nsọ niile kwesiri idi. Ndi nsọ no n'akuko ihe mere eme a kwesiri ilekwasi anya n'ulo nsọ ahụ ma leba anya n'ime Igbe ahụ.

Ulo nsọ nke ndi otu nari puku iri anọ na anọ bu isiokwu nke Levitikos iri abuo na ato, ọ na-egosikwa ahiri akuko ihe mere eme nke mezuru n'oge Kraist site n'ihe Nwanyi White kporo "oge Pentikost." Site na mbilite n'onwu ruo Pentikost, ma ọ bu site na Disemba 31, 2023 ruo iwu ubochi Sode, ahiri amuma nke Levitikos iri abuo na ato na-anochi anya ulo nsọ nke ndi otu nari puku iri anọ na anọ. Akuko ihe mere eme ahụ na-amalite site n'akara uzọ nke nzokwu ato, nke ubochi ise sochiri, ọ na-ejedebekwa n'akara uzọ nke nzokwu ato, nke ubochi ise sochiri. N'etiti

akukọ ihe mere eme alpha na omega dị ụbọchị iri atọ nke ịka ndị nchụàjà akara. Ahịrị ahụ n'ozuzu ya na-amalite na Sabbath nke ụbọchị nke asaa, ọ na-ejedebekwa na Sabbath nke afọ nke asaa. N'ogo a, ụlọ nsọ nke ndị otu narị puku iri anọ na anọ bụ ụgbọ nke ga-eburu mkpuru obi asatọ gaa n'ụwa e mere ọhuru, ọ bụkwa igbe ọgbugba ndu nke ndị mmụọ ozi abụọ na-ekpuchi n'onyinyo, dika Sabbath abụọ ahụ si ekpuchi n'onyinyo ụlọ nsọ nke otù nchụàjà nke ndị otu narị puku iri anọ na anọ nke e ji oge Pentikost nochite anya ya.

Livaitikọs iri abụọ na atọ bụ gbasara ọkwa nchụàjà nke puku mmadụ narị otu na iri anọ na anọ n'oge ngosiputa ikpeazu nke oge Pentikost nke malitere na mbilite n'ọnwu Kraist ma gaa n'ihu ruo ụbọchị iri ise ka e mesiri n'Ubochị Pentikost. E guzobere oge Pentikost mgbe e kwekorọ amaokwu iri abụọ na abụọ mbụ nke Livaitikọs iri abụọ na atọ na amaokwu iri abụọ na abụọ ikpeazu. Nro William Miller na-akọwaputa na ọla dị oké ọnu ahia nke okwu Chineke bụ ma ozi ahụ ma ndị ozi ahụ.

“Enwewo m ohere ndị dị oké ọnu ahia iji nweta ahumahu. Enwewo m ahumahu n'ozi ndi mmuọ ozi nke mbu, nke abuo, na nke ato. E gosiri ndi mmuọ ozi ahụ di ka ndi na-efeghari n'etiti eluigwe, na-ekwusara ụwa ozi ido aka ná ntị, ma nwee mmetuta kpomkwem n'ahụ ndi mmadu bi n'ubochi ikpeazu nke akukọ ihe mere eme nke ụwa a. O dighi onye na-anu olu ndi mmuọ ozi ndi a, n'ihu na ha bu akara nnochianya nke na-anochi anya ndi nke Chineke na-aruru n'otu nkwekorita na eluigwe na ụwa ya niile. Ndi ikom na ndi inyom, ndi Mmuọ nke Chineke mere ka ha nwee ihè, ma ndi e doro nsọ site n'eziokwu, na-ekwusa ozi ato ahụ n'usoro ha.” Life Sketches, 429.

Ndi mmuọ ozi ahụ bu ihe nnochianya nke ndi nke Chineke na-ekwusa ozi ahụ nke mmuọ ozi ahụ na-anochi anya ya.

“Oge di mkpirikpi. Ozi nke mmuọ ozi mbu, nke abuo, na nke ato bu ozi ndi a ga-enye ụwa. Anyi anaghi anu n'ezie olu nke mmuọ ozi ato ahụ, ma mmuọ ozi ndi a n'Akwukwo Mkpughe na-anochi anya otu ndi ga-adị n'elu ụwa ma nye ozi ndi a.

“Jon huru ‘mmuọ-ozi ozo ka o na-esite n'eluigwe abia, onye nwere ike di ukwu; e wee mee ka ebube ya mee ka ụwa dum nwee ihè.’ Mkpughe 18:1. Oru ahụ bu olu nke ndi nke Chineke na-ekwusa ozi ido aka ná ntị nye ụwa.” The 1888 Materials, 926.

Ndi mmuọ ozi na-anochi anya ndi mmadu na-enye ozi ndi ahụ ndi mmuọ ozi ahụ na-anochi anya ha. A na-anochi anya William Miller n'amuma n'otutu ụzọ di iche iche e si etinye ya n'oru. Otu n'ime ụzọ ndi ahụ bu na a na-anochi anya Miller site n'amuma oge mbu na nke ikpeazu e duru ya ikwusa. Oge asaa ahụ, ma o bu afọ 2,520, nke kwusiri n'afọ 1798, bu nchoputa alfa nke Miller; na ime ka ebe nsọ di ọcha na ngwucha mgbede na ututu 2,300 n'October 22, 1844, bu nchoputa omega nke Miller. A na-anochi anya akukọ ihe mere eme nke ndi Millerite site n'afọ 1798 ruo 1844, ma o bu ezie na o bu akukọ ihe mere eme nke ndi mmuọ ozi mbu na nke abuo, a na-akpo ya aha onye ozi nke akukọ ihe mere eme ahụ. Akukọ ihe mere eme nke ndi Millerite na-egosi na Miller bu “olu” ahụ nke na-ekwusa ozi nke ndi mmuọ ozi mbu na nke abuo, ma mmuọ ozi mbu ahụ kposara mmalite nke ikpe n'October 22, 1844, ma mmuọ ozi mbu ahụ biara n'oge ogwugwu n'afọ 1798, na njedebe nke “oge asaa” nke igbasa alaeze Izrel. Miller bu ihe nnochianya nke ma amuma

afọ 2,520 ma amụma afọ 2,300.

Akara mbụ nke njem nke 1798 kwupụtara na ikpe ahụ ga-amalite mgbe afọ 2,300 ga-akwụsị na Oktoba 22, 1844. Mgbe ahụ Onyenwe anyị mepere ihè nke ụbọchị izu ike nke ụbọchị nke asaa, ma ọ bụ nzube Ya imecha ọrụ ahụ, ya mere Ọ nwara imeghekwo ihè ọzọ banyere ugboro asaa ahụ na 1856, ma e gosipụtara nnupuisi kama okwukwe. Ugboro asaa ahụ bụ alfa nke akụkọ ihe mere eme ndị Millerite, ma 2,300 ahụ bụ omega.

A na-anọchi anya oge asaa ahụ site n'izu-ike nke afọ nke asaa, a na-anọchikwa anya puku abụọ na narị atọ ahụ site n'izu-ike nke ụbọchị nke asaa. A na-anọchi anya akụkọ ihe mere eme nke ndị Millerite site n'afọ 1798 na 1844, ma 1798 na-anọchi anya oge asaa ahụ, ebe 1844 na-anọchi anya afọ 2,300 ahụ. Izu-ike abụọ ahụ bụ ihe njedebe abụọ nke akụkọ ihe mere eme a na-anọchi anya n'ime Levitikos iri abụọ na atọ. Izu-ike abụọ ahụ na-anọchi anya ozi abụọ, ndị na-eme otu ozi. Ozi abụọ ahụ na-anọchi anya ndị Millerite, n'ihia na ndị mmadụ na-ekwusa ozi ndị ahụ na-anọchi anya ndị mmụọ ozi ahụ bụ ndị na-anọchite ozi ahụ n'akara. N'afọ 1798 mmụọ ozi mbụ bjarutere, ma n'afọ 1844 mmụọ ozi nke atọ bjarutere.

Livayikas isi nke iri abụọ na atọ nwere ememme asaa na nzukọ nsọ asaa, ọ bụ ezie na ememme ọ bụla abughị nzukọ nsọ, ma nzukọ nsọ ọ bụla abughikwa ememme. Ememme ndị ahụ niile dī n'etiti nzukọ nsọ mbụ na nke ikpeazu, nke bụ ụbọchị izu ike nke ụbọchị nke asaa na mbido, na ụbọchị izu ike nke afọ nke asaa na njedebe. Akụkọ ihe mere eme nke ememme ndị a ka e ji ụbọchị izu ike abụọ ahụ gbaa gburugburu, bụ ndị na-anọchi anya William Miller na ndị Millerait.

Mgbe agbakọtara amaokwu iri abụọ na abụọ mbụ na amaokwu iri abụọ na abụọ ikpeazu n'ime Levitikos iri abụọ na atọ, a na-achọputa oge Pentikost. Nhazi e guzobere site n'ikpọkọta ahiri ndị ahụ ọrụ bụ nke Chukwu kpankpam. Oge Pentikost nke nhazi ahụ na-egosi nke ọma nzokwu atọ nke ndị mmụọ-oziri atọ ahụ. Ọ na-eburu akara aka nke “Eziokwu.” Ọ na-eburu akara aka nke Alfa na Omega. Ọ na-eburu akara aka nke Palmoni. Ọ na-eduga nwa akwukwo ruo n'obi nke Ebe Kachasi Nso. Ọ na-akowaputa ụlọ nsọ nke puku narị na iri anọ na anọ ahụ. Ọ na-agbatị ruo n'ụwa emere ka ọ buru ọhụ.

A na-ekpughe ugbo a eziokwu a nke Levitikos iri abụọ na atọ n'ihe metutara ule ụlọ nsọ nke na-ebute ule litmus na ule nke atọ. Mmụọ ozi nke atọ bīara n'afọ 1844, wee bīakwa ọzọ na 9/11, ma bīakwa ọzọ na 2023. Mgbe mmụọ ozi nke atọ bīara n'afọ 1844, ndị kwesiri ntukwasị obi ga-eji okwukwe soro Kraist banye n'Ebe Nso Kachasi Nso. Levitikos iri abụọ na atọ bụ ụzọ banye n'Ebe Nso Kachasi Nso, ma na-anọchi anya otu akukụ nke ule ụlọ nsọ ahụ. A gwara Jōn ka ọ tuọ ụlọ nsọ ahụ, tinyekwara ndị na-efe ofufe nọ n'ime ya.

Igbe Miller bụ ụlọ nsọ, ma ọla ndị ahụ bụ ndị na-efe ofufe nọ n'ime ya. Ụlọ nkwaqoba nke Malakai bụ ụlọ nsọ, ma otu ụzọ n'uzọ iri ndị ahụ bụ ndị na-efe ofufe nọ n'ime ya. Oge Pentikost, dika e si anọchi ya anya n'itinye “ahiri n'elu ahiri” n'ọrụ nke Levitikos iri abụọ na atọ, na-anọchi anya ụlọ nsọ nke narị puku iri anọ na anọ ahụ. N'uzọ ka kpomkwem, ọ na-egosi igbe ogbugba ndu ahụ, ya na ndị cherub na-ekpuchi ya na-ele Iwu Iri ahụ, mkpara Erōn nke puputara, na ite ọlaedo nke manna.

Ndị cherub ndị na-ekpuchi bụ ndị mmụọ ozi, ma ndị mmụọ ozi na-anọchi anya ozi na onye ozi ahụ. Ozi ahụ nke bụ ozi alfa nke Levitikos iri abụọ na atọ bụ Ụbọchị Izu Ike nke ụbọchị nke asaa, ma ozi omega bụ Ụbọchị Izu Ike nke afọ nke asaa. Ha abụọ bụ ozi, ma ha bụkwa ozi alfa na omega nke William Miller na ndị Millerite, ebe mmezu nke “ugboro asaa,” n’afọ 1798, bụ akara nke Ụbọchị Izu Ike nke afọ nke asaa, ma n’afọ 1844, Chineke duru ndị Ya banye n’Ebe Nsọ Kachasi Nsọ, ebe ha chọputara Ụbọchị Izu Ike nke ụbọchị nke asaa. Ụbọchị Izu Ike abụọ ahụ bụ nzukọ nsọ mbụ na nke ikpeazụ n’ime Levitikos iri abụọ na atọ, ma oge Pentikost dī n’etiti ha abụọ, dīka igbe ogbugba ndụ ahụ dīkwa n’etiti cherub abụọ ahụ na-ekpuchi.

A ga-atụ ụlọ nsọ ahụ, ma nke a gunyekwara ihapụ ogige dī n’èzí nke e nyere ndị mba ọzọ. N’oge ikpe iwu Sọnde, ikpe ụlọ nke Chineke na-akwụsị, ikpe ndị mba ọzọ amalite. Oge ndị mba ọzọ kwusiri n’afọ 1798, ná njedebe nke afọ 1,260, ma ná njedebe nke ụbọchị atọ na ọkara, (ihe nnọchianya nke 1,260) e nyere Jọn iwu ka ọ hapụ ogige dī n’èzí.

E nyekwara m otu ahijia e ji atụ ihe nke yiri mkpara: mmụọ-ozi ahụ guzo, na-asị, Bilie, tūọ ụlọ nsọ nke Chineke, na ebe ichuàjà, na ndị na-efe ofufe n’ime ya. Ma hapụ ogige ahụ nke dī n’èzí ụlọ nsọ, atula ya; n’ihi na e nyere ya ndị mba ọzọ: ha ga-azọkwa obodo nsọ ahụ n’okpuru ụkwụ ọnwá iri anọ na abụọ. Mkpughe 11:1, 2.

A ga-ahapụ ogige ahụ n’èzí, n’ihi na e nyere ya ndị mba ọzọ, ndị zọchara ya n’okpuru ụkwụ ruo ụbọchị atọ na ọkara, ma ọ bụ ọnwá iri anọ na abụọ.

Ha ga-ada n’ọnu mma agha, a ga-ebukwa ha n’agha dọkpurọ ha n’etiti mba niile: a ga-azọkwa Jerusalem ụkwụ site n’aka ndị mba ọzọ, ruo mgbe oge ndị mba ọzọ ga-ezu oke. Luk 21:24.

Oge ndị mba ọzọ mezuru na 1798, mgbe e meghere akwukwọ Daniel.

“N’ụlọ nsọ dī na Jerusalem, mgbidi dī ala kewara ogige dī n’èzí site n’akukụ ndị ọzọ niile nke ụlọ nsọ ahụ dī nsọ. N’elu mgbidi a, e nwere ihe odide n’asusụ dī iche iche, na-ekwuputa na ọ dighi onye ọbụla ma e wezuga ndi Juu ka a na-ekwe ka ha gafee ókè a. Ọ bụrụ na onye mba ọzọ eweere onwe ya banye n’ogige dī ime, ọ gaara emerụ ụlọ nsọ ahụ, a gaara ejikwa ndụ ya kwuo ugwo ahuhụ ahụ. Ma Jisọs, onye malitere ụlọ nsọ ahụ na ọrụ ofufe ya, ji njiko nke omijiko mmadu dotara ndi mba ọzọ bjakwute Ya, ebe amara Chineke Ya wetara ha nzoputa ahụ nke ndi Juu juru aju.” The Desire of Ages, 194.

Ụbọchị 31 Disemba, 2023 mechiri ụbọchị amuma atọ na ọkara site n’ida mba nke Julai 18, 2020. Afọ atọ na ọkara ahụ na-egosi na a ga-emege ozi amuma n’oge ahụ, nakwa na oge ndi mba ọzọ emezuola, wee kwusi n’itu ụlọ nsọ ahụ na ndi na-efe ofufe no n’ime ya. N’oge iwu Sọnde, nke n’oge Pentikost bụ Ụbọchị Pentikost, ikpe na-agafere ndi mba ọzọ. Mgbe anyi kwusiri oge ndi mba ọzọ n’itu ụlọ nsọ nke narị puku iri anọ na anọ, anyi na-achoputa na site na 31 Disemba, 2023 ruo n’iwu Sọnde bụ ụlọ nsọ ahụ.

Àmà nke ụlọ nsọ ahụ bụ na a na-ewuli ya elu n’uzọ abụọ; nke mbụ, a na-atọ ntọala ya, emesija ka a mara ụlọ nsọ ahụ dī ka ihe e mechara mgbe nkume ntọala ahụ a juru aju, n’uzọ dī itunanya, ghoro isi nkuku. A tooro ntọala ahụ mgbe Izrel oge ochie si na Babilon puta n’akuko ihe mere eme nke iwu mbụ, e mezu kwara ụlọ nsọ ahụ n’akuko ihe mere eme nke iwu nke abụọ, ma tupu iwu nke atọ.

Nnwale ntọala ahụ mere na 2024, ma ugbu a anyị nọ na nnwale ụlọ nsọ ahụ. Nnwale ụlọ nsọ ahụ na-agwụ n'iwu nke atọ na nnwale litmus, nnwale ụlọ nsọ ahụ na-achọkwa ka ndị Chineke tụọ ụlọ nsọ ahụ.

Ụlọ nsọ dị na Levitikos iri abuo na atọ ka e si n'ubochi Disemba 31, 2023 wulite ruo n'iwu ubochi Sonda, ma n'ime akuko amuma ahụ a na-anochi anya ule atọ ahụ nke na-eme mgbe niile mgbe a kpughere amuma. Nke ikpeazu n'ime atọ ahụ bu ule litmus, nke e ji nzuko ogige Exeter nochie anya. N'ogbako ahụ, i gara ma o bu nzuko ndi ahụ n'uloikwuu ebe Okenye Snow gosiputara ozi ya banyere ezigbo Mkpu Etiti Ura ugboro abuo, ma o bu i gara nzuko mmetuta uche na nke enweghi nguzozi n'uloikwuu Watertown. Mgbe nzuko ndi ahụ kwusiri, ozi nke ezigbo Mkpu Etiti Ura gara dika ebili mmiri nke oke osimiri. Exeter bu ule litmus ahụ, ule litmus ahụ na-anochi anyachi.

Nzuko omumu n'ogige Exeter ka e ji mbata mmeri nke Kraist n'ime Jerusalem gosi n'amuma, ma Lazaros duru inyinya ibu ahụ Jizos nokwasiri. Onwu Lazaros bu nkuda-mmuo nke Julai 18, 2020, ma o bukwa oru ebube kachasi elu nke Kraist na "akara" nke idi nsọ Ya.

"O buru na Kraist no n'ulo ndi oria, Lazaros agaraghi anwu; n'ihu na Setan agaghi enwe ike o bua n'ahu ya. Onwu agaraghi enwe ike itupu mgbo ya n'ebe Lazaros no n'ihu Onye na-enye ndu. N'ihu ya Kraist noro n'ebe di anya. O kwere ka onye iro jiri ike ya ruo oru, ka O wee chughachi yaazu dika onye iro e meriri emeri. O kwere ka Lazaros banye n'okpuru ochichi onwu; umunne nwanji ahụ na-ata ahuhu wee hu ka a togboro nwanne ha nwoke n'ili. Kraist maara na ka ha na-ele ihu nwuru anwu nke nwanne ha nwoke anya, a ga-anwale okwukwe ha n'ime Onye mgbaputa ha n'uzo siri ike. Ma O maara na n'ihu ogu ahụ ha na-agabiga ugbu a, okwukwe ha ga-aputa ihè site n'ike ka ukwuu kari. O tara ahuhu n'ime mgbu o bua nke iru ujú ahụ ha diri. O huru ha n'anya n'enweghi ibelata n'ihu na O noro anya; ma O maara na maka ha, maka Lazaros, maka Onwe Ya, na maka ndi na-eso uzo Ya, a ghaghi inweta mmeri."

"N'ihu unu,' 'ka unu we kwere.' N'ebe ndi niile na-agbatị aka ha ka ha nwee ike inu aka nduzi nke Chineke, oge nke nkuda mmuo kasinu bu oge enyemaka nke eluigwe no nso kari. Ha ga-elegachi azu n'ekere n'ebe akuku kasi ochichiri nke uzo ha di. 'Onyenwe anyi maara otu e si anaputa ndi nsopuru Chineke,' 2 Pita 2:9. N'onwale nile na onwunwa nile O ga-eme ka ha puta, n'iji okwukwe siri ike kari na ahumihe bara uba kari."

"N'ila oge ibiakwute Lazaros, Kraist nwere ebumnuche ebere n'ebe ndi ahụ no ndi na-anabatabeghi Ya. O noro oge, ka site n'ikpolite Lazaros n'onwu O wee nye ndi Ya ndi isiike n'isi, ndi na-ekweghi ekwe, ihe akaebe ozo na O bu n'ezie 'mbilite n'onwu, na ndu.' O sighi Ya ike ihapu olileanya nile banyere ndi mmadu ahụ, ndi ogbenye, aturu na-awaghari awaghari nke ulo Izrel. Obi Ya na-agbaji n'ihu enweghi ncheghari ha. N'ebere Ya O kpebiri inye ha otu ihe akaebe ozo na O bu Onye Na-eweghachi, Onye naani Ya puru ime ka ndu na anwughi anwu puta ihè. Nke a ga-abu ihe akaebe ndi nchujà agaghi enwe ike ikowahie. Nke a bu ihe kpatara igbu oge Ya n'iga Betani. Oru ebube a kasi elu, ikpolite Lazaros, ga-abu itinye akara Chineke n'oru Ya na n'ihe O na-ekwuputa banyere ibu Chi." The Desire of Ages, 528, 529.

Mbata ahụ nke mmeri malitere site n'itoghe inyinya ibu ka Kraist norokwasị ya.

Mgbe ha bjaruru nso Jerusalem, ma rute Betfage, n'ugwu Oliv, mgbe ahụ Jisọs zigara ụmụ-azụ abụọ, sị ha, Gaanụ n'obodo nta ahụ nke dị n'ihu unu, ozugbo unu ga-ahụ ịnyịnya ibu e kegidere, na nwa ya nonyere ya: ọtụnụ ha, kpọtaranụ m ha. Ma ọ buru na onye ọbụla asi unu ihe ọbụla, unu ga-asi, Onyenwe anyị choro ha; ozugbo ahukwa ọ ga-ezite ha. E mere ihe ndi a niile, ka e wee mezuo ihe e kwuru site n'onu onye-amuma, si, Gwanu ada Zayon, Lee, Eze gi na-abiakwute gi, di umeala n'obi, nokwasị n'inyinya ibu, na n'elu nwa inyinya ibu, nwa nke inyinya ibu. Ndi na-eso uzọ ya wee gawa, mee dika Jisọs nyere ha iwu. Matiu 21:1-6.

Ozi Mkpụ Abali jikotara na ozi nke mmuo ozi nke abuo nke bjara n'oge ndakpo olileanya mbu. N'oge Kraist, ndakpo olileanya ahụ bu onwu Lazaros, ma n'ebe ndi Millerite no, ọ bu amuma 1843 nke dara ada, nke rutere n'ubochi Eprel 19, 1844. Ndakpo olileanya abuo ahụ na-anochi anya Julai 18, 2020.

N'oge Pentikost nke Levitikos iri abuo na ato nochiri anya, a na-anochi ule litmus anya site n'akara uzọ ato nke emume opi, nrigo Kraist n'elugwe, na Ubochi Mkpuchi Mmehie. Nzokwu ato ahụ nochiri anya ule litmus ahụ n'ihe metutara ule abuo mbu nke ntala na ulo nso. Nzokwu ato ahụ na-abia ubochi ise tupu iwu Sonde nke Pentikost ma nochite anya ibuli puku mmadu nari otu na iri anọ na anọ ahụ elu dika okoloto. O buru na ha agafe ule litmus ahụ, a ga-ebuli ha elu; ọ buru na ha agafeeghi ya, a ga-efusi ha site na windo di na nro Miller.

Nzokwu nke ato nke ikachi akara ahụ bu Ubochi Mkpuchi Mmehie, ọ na-anochikwa anya ihichapu mmehie. Nzokwu nke abuo bu ibuli onyinye nke Malakai, nke ndi Livai, elu, ma nzokwu nke mbu bu ozi nke opi ndi ahụ. Ebe ọ bu na afọ 1844, umu mmadu anowo na-ebi n'akuko ihe mere eme nke ifu opi nke asaa. Ozi nke mputa nke opi nke asaa bu ozi nke ahuhu nke ato nke Alakuba, ma ozi nke ime nke opi nke asaa bu oru Kraist nke ijikota Chi Ya na mmadu nke otu nari puku iri anọ na anọ.

Anyi ga-aga n'ihu n'isiokwu na-esonu.

“N'akwukwo ndi amuma ka a na-egosi ihe nlereanya ndi nke, ọ bu ezie na isi awo agadi ekpuchiela ha, ha na-aputa n'ihu anyi n'ohuru na n'ike nke mkpughe ohuru. Site n'okwukwe ka anyi ji aghota na e chebere akuko ndi a banyere otu Chineke siri mesoo ndi Ya n'oge ndi gara aga, ka anyi wee nwee ike imata ihe mmuta Chineke choro ikuziri anyi site n'ahumahu nke ubochi ndi a.”

“Ebe anyi na-ebi, dika anyi di, n'oge na-enweghi idi mkpa ala karja nke di nnoo tupu obibia nke ugboro abuo nke Kraist, anyi kwesiri ikpachapu anya puru iche ka anyi zere imehie ihe yiri nke ndi Juu bi n'oge obibia mbu nke Kraist mere.

“Di ka ndi ndu ndi Juu, ndi jiri nwayoo nwayoo cheputa usoro ofufe e debere n'usoro, nke e mere ka idi mkpa nke ihe ndi na-adighi mkpa bawanye nke ukwu, ufodu ndi mmadu no ugbo a n'ihe ize ndu nke ihapu ihu eziokwu ndi di mkpa nke metutara ogbo a, ma na-achọ ihe ndi ahụ nke di ohu, di ijuanya, na-adoro adoro.

“O di mkpa inogide na-elekota ukpuru ndi di elu. A ghaghị ikuziri ndi na-achọ ma na-akwado echiche efu ihe bu eziokwu tupu ha anwa ikuziri ndi ozọ ihe. E kwesighi ichọ ozizi na nkwubi okwu ndi mmadu cheputara di ka eziokwu.

“E nwere otutu ndi bu ndi kwesiri ntukwasị obi n’ihe gbasara ukpuru dika igwe, ndi a ga-enyere aka ma goziekwa ha; n’ihi na ha na-akwa akwa n’etiti onu uzọ ulọ nsọ na ebe ichuàjà, na-asị, ‘Chebere ndi nke gi, O Onyenwe anyi, enyefekwala ihe nketa gi ka o buru ihe ita uta.’ Anyi aghaghi ikwe ka ukpuru ntọala nke ozi mmuo ozi nke ato puta ihè nke oma ma burukwa ihe doro anya iche. Ogidi ukwu nke okwukwe anyi ga-eburu ibu niile a puru itinye n’elu ha.”

“N’oge njehie a, nke nro ehie na nro efu, anyi kwesiri imu ukpuru mbu nke ozizi Kraist. Ka anyi gbalisie ike inwe ike ikwu ya na onye-ozu ahụ siri, ‘Anyi esoghi akuko ifo a kpara n’uzo aghugho mgbe anyi mere ka unu mara ike na obibia nke Onyenwe anyi Jisos Kraist.’ Onyenwe anyi na-akpo anyi ka anyi soro ukpuru di elu ma di nsọ.”

“Eziokwu, eziokwu nke ugbu a, bu ihe nile Okwu Chineke na-anochi anya ya ka o buru. Onye-nwe ga-achọ ka ndi Ya debe onwe ha puo n’ihe nile na-abughị mkpa, puo n’ihe nile na-eduga n’idi omimi anwansi. Ka ndi a na-anwale ibanye n’ozizi ndi efu, ndi a na-eche n’uche, miputa ogwe olulu ha nke oma n’ime nkume ebe a na-egwuputa eziokwu nke eluigwe, ma nweta aku ahụ nke putara ndu ebighi ebi nye onye na-anata ya. N’Okwu ahụ ka e nwere eziokwu ndi kacha di oké onu ahia. A ga-achota ndi a site n’aka ndi ji obi ike muo ya; n’ihi na ndi mmuo ozi nke eluigwe ga-edu nchoghari ahụ.”

“N’izo aka n’ebe ndi ahụ bi ugbu a n’elu uwa, Pol kwuru, si: ‘Oge ga-abia mgbe ha na-agaghi anabata ozizi ziri ezi, kama di ka aguu ihe ojoo nke ha si di, ha ga-achikobara onwe ha ndi nkuzi, ebe nti ha na-achọ ihe a ga-agwa ha; ha ga-atugharikwa nti ha puo n’eziokwu, a ga-eme ka ha laghachikwuru akuko ifo.’”

“Lee ihe di mkpa nke ukwu, lee kwa otu o na-akpalite mkpuru obi, bu iwu ahụ Pol nyere n’oge o na-ebu amuma banyere ndi na-agaghi anagide ezi ozizi: ‘Ya mere, ana m enye gi iwu n’ihu Chineke, na Onyenweanyi Jisos Kraist, onye ga-ekpe ndi di ndu na ndi nwuru anwu ikpe n’oge obibia ya na alaeze ya: kwusaa okwu ahụ; di njikere n’oge kwesiri ekwesị na n’oge na-ekwesighi ekwesị; baara mba, tua uta, gbaa ume, jiri ndidi nile na ozizi mee ya.’”

“Ndi na-enwe mmekorita nsọ na Chineke na-eje ije n’ihè nke Anyanwu nke Ezi Omume. Ha adighi emebi nsopuru nke Onye Mgbaputa ha site n’imeru uzọ ha n’ihu Chineke. Ihè nke eluigwe na-enwu n’elu ha. Ka ha na-eru nso na mmechi nke akuko uwa a, omuma ha banyere Kraist, na banyere amuma ndi metutara ya, na-abawanye nke ukwu. Ha bara uru na-enweghi nsotu n’anya Chineke; n’ihi na ha no n’otu na Okpara ya. Nye ha, okwu Chineke juputara n’ima mma na idi n’anya nke kariri akari. Ha na-ahụ mkpa o di. A na-ekpughe eziokwu nye ha. E ji ihè di nro yikwasị ozizi nke inwe mmadu nke Kraist. Ha na-ahụ na Akwukwo Nso bu mkpisi ugodi nke na-emege ihe omimi niile ma na-edozi ihe isi ike niile. Ndi juru inata ihè ma jee ije n’ihè agaghi enwe ike ighota ihe omimi nke nsopuru Chineke, ma ndi na-atughị egwu iburu obe ma soro Jisos, ga-ahụ ihè n’ihè Chineke.” *The Southern Watchman*, Eprel 4, 1905.